

UCHWAŁA NR XXXVIII/224/2017
RADY POWIATU W NIDZICY

z dnia 22 grudnia 2017 r.

w sprawie przyjęcia Raportu z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Nidzickiego na lata 2010-2013 z perspektywą na lata 2014-2017” .

Na podstawie art. 12 ust. 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1868) oraz art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 519 z późn. zm.) Rada Powiatu w Nidzicy uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Nidzickiego na lata 2010-2013 z perspektywą na lata 2014-2017”, w brzmieniu określonym w załączniku nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Nidzicy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCA RADY

Elżbieta Górska

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 519 z późn. zm.) organ wykonawczy powiatu w celu realizacji polityki ochrony środowiska sporządza powiatowy program ochrony środowiska.

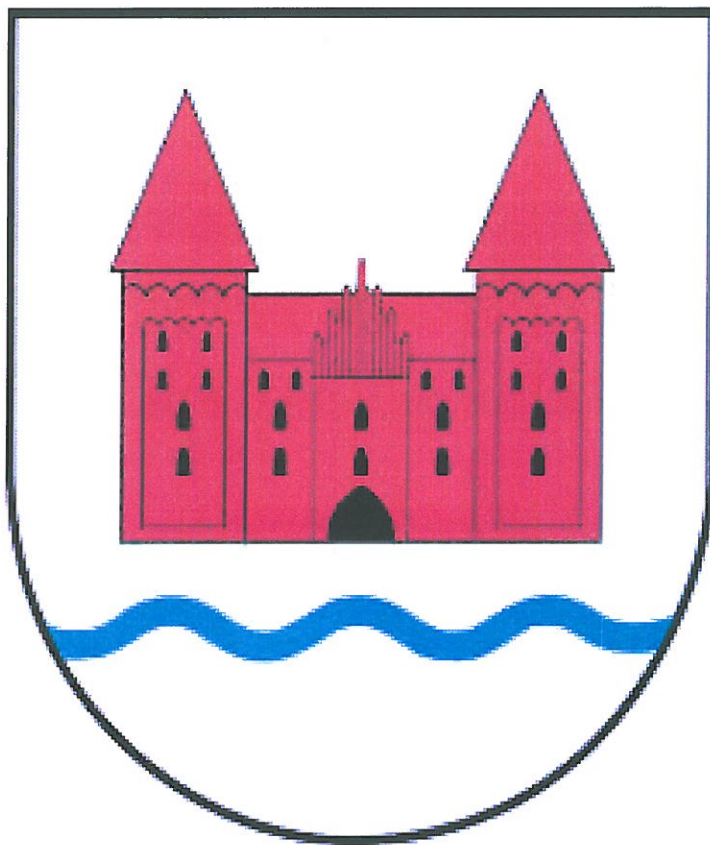
Podstawą prawną opracowania raportu z wykonania programu ochrony środowiska jest art. 18 ust. 2 wyżej cytowanej ustawy, zgodnie z którym organ wykonawczy powiatu ma obowiązek sporządzenia co 2 lata raportu z wykonania programu ochrony środowiska, a następnie przedstawienia opracowanego raportu Radzie Powiatu.

„Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Nidzickiego na lata 2010-2013 z perspektywą na lata 2014-2017” został przyjęty Uchwałą Nr VI/36/2011 Rady Powiatu w Nidzicy z dnia 25 marca 2011 roku. Powyższy program, z którego realizacji sporządzono niniejszy raport jest aktualizacją „Programu ochrony środowiska dla powiatu nidzickiego na lata 2004-2008 z perspektywą na lata 2009-2015”. Raport obejmuje okres od 1 stycznia 2014 roku do 31 grudnia 2015 roku. Poprzedni raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Nidzickiego na lata 2010-2013 z perspektywą na lata 2014-2017” za lata 2010–2013, został przyjęty Uchwałą Nr XLIV/294/2014 Rady Powiatu w Nidzicy z dnia 28 października 2014 r.

Celem przygotowania raportu jest podsumowanie i ocena działań podjętych w ramach realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla powiatu nidzickiego na lata 2010-2013 z perspektywą na lata 2014-2017”.

Przygotowany raport obejmuje takie dziedziny jak:

- Ochrona dziedzictwa przyrodniczego,
- Zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii,
- Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego,
- Ochrona klimatu,
- Edukacja ekologiczna,
- Monitoring środowiska.

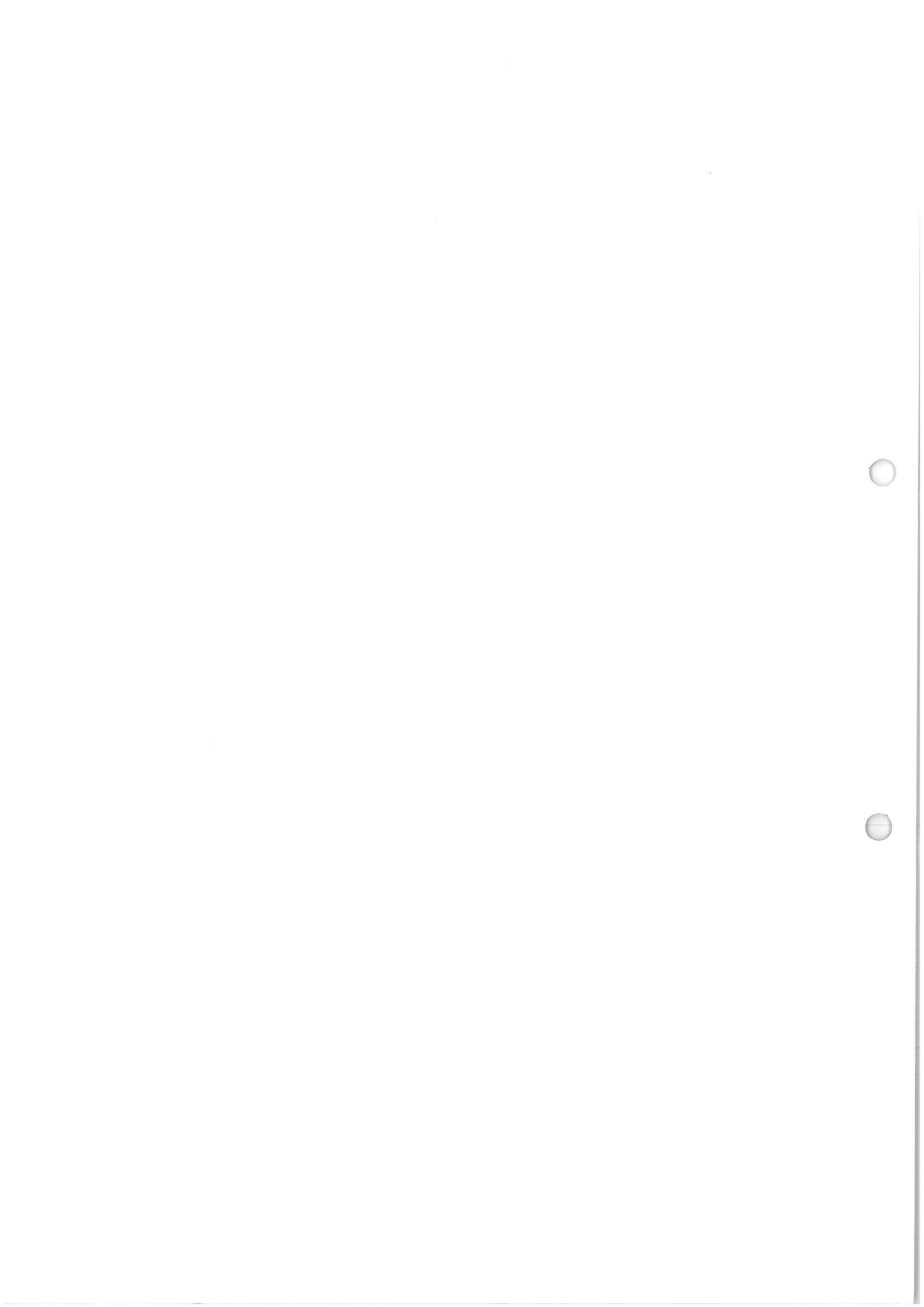

***Raport z wykonania
„Programu Ochrony Środowiska
dla Powiatu Nidzickiego
na lata 2010-2013
z perspektywą na lata 2014-2017”
za lata 2014-2015***

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	3
1.1. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA	3
1.2. METODYKA OPRACOWANIA	4
1.3. CHARAKTERYSTYKA POWIATU NIDZICKIEGO	4
2. ZMIANA STANU ŚRODOWISKA NA TERENIE POWIATU NIDZICKIEGO W LATACH 2014-2015	5
2.1. OCHRONA DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO	5
2.1.1. <i>Formy ochrony przyrody</i>	6
2.1.2. <i>Eksploracja kopalin</i>	7
2.1.3. <i>Różnorodność biologiczna</i>	7
2.2. ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE MATERIAŁÓW, WODY I ENERGII	7
2.2.1. <i>Odnawialne źródła energii</i>	8
2.2.2. <i>Termomodernizacja budynków</i>	8
2.3. POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA I BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO	10
2.3.1. <i>Gospodarka wodno- ściekowa</i>	10
2.3.2. <i>Przydomowe oczyszczalnie ścieków</i>	12
2.3.3. <i>Gospodarka odpadami</i>	12
2.3.4. <i>Azbest</i>	15
2.3.5. <i>Rozbudowa i modernizacja dróg</i>	17
2.4. OCHRONA KLIMATU	20
2.4.1. <i>Zanieczyszczenia powietrza</i>	20
2.5. EDUKACJA EKOLOGICZNA	22
2.6. MONITORING ŚRODOWISKA	24
2.6.1. <i>Monitoring rzek</i>	24
2.6.2. <i>Monitoring jezior</i>	24
2.6.3. <i>Monitoring gleb</i>	25
2.6.4. <i>Monitoring powietrza</i>	26
2.6.4.1. Dwutlenek azotu	26
2.6.4.2. Dwutlenek siarki.....	26
2.6.4.3. Pył PM 10.	26
2.6.4.4. Metale ciężkie oznaczone w pyłe PM10.....	27
2.6.4.5. Benzo(α)piren	27
2.6.4.6. Benzen	27
2.6.4.7. Pył PM 2,5	27
3. PODSUMOWANIE	28

1. Wprowadzenie

Realizacja programu ochrony środowiska to szereg przedsięwzięć o charakterze inwestycyjnym i strukturalnym, wymagających wspólnego działania wszystkich instytucji samorządowych w powiecie. Realizacja założonych celów przez samorzady gminne jest ściśle związana z ich kompetencjami. W tym zakresie możliwości samorządu powiatowego w dziedzinie ochrony środowiska są znacznie ograniczone i polegają głównie na podejmowaniu określonych inicjatyw i wspieraniu zadań samorządów gminnych oraz koordynacji wspólnych dążeń, w celu osiągnięcia wytyczonych celów na obszarze powiatu oraz prowadzenia działań poprzez podległe powiatowi jednostki. Raport jest narzędziem monitoringu i umożliwia ocenę stopnia realizacji zamierzeń programowych i uzyskanych efektów ekologicznych.

Przedmiotem niniejszego opracowania jest raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Nidzickiego na lata 2010-2013 z perspektywą na lata 2014-2017”, w którym zostały przedstawione zrealizowane cele i zadania z okresu dwóch kolejnych lat kalendarzowych t.j. od 1 stycznia 2014 roku do 31 grudnia 2015 roku.

1.1. Podstawa prawna opracowania

Zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 519 z późn. zm.) organ wykonawczy powiatu, którym jest Zarząd Powiatu w celu realizacji polityki ochrony środowiska sporządza powiatowy program ochrony środowiska. Ponadto w myśl art. 18 ust. 2 wyżej cytowanej ustawy Zarząd Powiatu sporządza co 2 lata raport z realizacji programu ochrony środowiska, który przedstawia Radzie Powiatu.

„Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Nidzickiego na lata 2010-2013 z perspektywą na lata 2014-2017” został przyjęty Uchwałą Nr VI/36/2011 Rady Powiatu w Nidzicy z dnia 25 marca 2011 roku. Powyższy program, z którego realizacji sporządzono niniejszy raport jest aktualizacją „Programu ochrony środowiska dla powiatu nidzickiego na lata 2004-2008 z perspektywą na lata 2009-2015”. Raport obejmuje okres od 1 stycznia 2014 roku do 31 grudnia 2015 roku. Poprzedni raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Nidzickiego na lata 2010-2013 z perspektywą na lata 2014-2017” za lata 2010-2013, został przyjęty Uchwałą Nr XLIV/294/2014 Rady Powiatu w Nidzicy z dnia 28 października 2014 r.

Dodatkowo należy nadmienić, że Uchwałą Nr XXXVI/210/2017 Rady Powiatu w Nidzicy z dnia 27 października 2017 roku został przyjęty „Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Nidzickiego na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025” wraz z Prognozą

Oddziaływania na Środowisko „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Nidzickiego na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025”.

1.2. Metodyka opracowania

Przy opracowywaniu raportu wykorzystano dane zawarte w „Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Nidzickiego na lata 2010-2013 z perspektywą na lata 2014- 2017”, informacje uzyskane z gmin usytuowanych na terenie powiatu nidzickiego, informacje udostępnione przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Olsztynie, oraz materiały będące w posiadaniu Wydziału Budownictwa i Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego w Nidzicy oraz Powiatowego Zarządu Dróg w Nidzicy. Pod uwagę wzięto również dane nadesłane z poszczególnych nadleśnictw usytuowanych na terenie powiatu nidzickiego oraz dane uzyskane od Spółki Miejskie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o. w Nidzicy.

W poniższym opracowaniu ujęte zostały zadania (niezależnie od źródła finansowania), których realizacja związana była z gospodarką odpadami, gospodarką wodno-ściekową, ochroną powietrza oraz ochroną przyrody.

1.3. Charakterystyka powiatu nidzickiego

Powiat Nidzicki geograficznie należy do obszaru Pojezierza Mazurskiego. Położony jest w południowej części województwa warmińsko-mazurskiego, na granicy z województwem mazowieckim. W jego skład wchodzi cztery gminy: Kozłowo, Janowiec Kościelny, Janowo oraz Nidzica, a łączna powierzchnia wynosi 961 km². Według danych GUS na dzień 31.12.2015 r. powiat zamieszkuje 33658 osób, z czego 14166 osób w samym mieście Nidzica. W skład powiatu wchodzi 165 jednostek osadniczych, z których 103 to wsie sołeckie. Średnia gęstość zaludnienia wynosi 35 osób na 1 km². Siedzibą Powiatu jest miasto Nidzica.

Rys. 1 Mapa powiatu nidzickiego (źródło <http://www.powiatnidzicki.pl/>).

Powiat Nidzicki dysponuje gęstą siecią dróg, z czego 609,3 km to drogi gminne, a 418 km to drogi powiatowe. Przez teren powiatu przebiega również zelektryfikowana linia kolejowa Warszawa-Nidzica-Olsztyn, posiadająca połączenie z magistralą kolejową Warszawa-Gdańsk. Powiat Nidzicki należy do średnio uprzemysłowionych. Działają tu podmioty gospodarcze o charakterze handlowym, usługowym i wytwórczym. W większości są to podmioty małe i średnie. Główną bazą gospodarczą i społeczną gmin wchodzących w skład powiatu jest rolnictwo. Naturalne warunki przyrodnicze zdecydowały o charakterze rozwoju powiatu i ukształtowały główne gałęzie gospodarki. Najbardziej rozwinięte gałęzie to przemysł drzewny i metalowy. Na bazie dobrze rozwiniętego przemysłu drzewnego prężnie działa sektor meblarski. Powiat Nidzicki należy do obszaru "Zielonych Płuc" Polski. Obszar ten to mało spotykany w skali europejskiej pagórkowaty krajobraz, pokryty licznymi polodowcowymi jeziorami, lasami obfitującymi w runo leśne i dziką zwierzynę. Liczne miejsca ze względu na swoją przyrodniczą wartość zostały objęte ochroną rezerwatową, gdzie można spotkać unikalne siedliska wielu rzadkich przedstawicieli flory i fauny.

2. Zmiana stanu środowiska na terenie powiatu nidzickiego w latach 2014-2015

2.1. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego

Ochrona przyrody w Polsce regulowana jest przepisami ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 2134 z późn. zm.). W rozumieniu niniejszej ustawy ochrona przyrody polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody.

Warmia i Mazury należą do liderów w dziedzinie jakości środowiska przyrodniczego i dlatego ustanawianie form ochrony przyrody ma podstawowe znaczenie dla realizacji celów ochrony przyrody. Obszary chronione ze względu na posiadane wartości należą do obszarów przyrodniczo cennych, stanowiących niepowtarzalny element potencjału środowiska przyrodniczego.

Ochrona dziedzictwa przyrodniczego na terenie powiatu nidzickiego odbywa się m.in. poprzez uwzględnienie w planowaniu przestrzennym walorów krajobrazu przyrodniczego. Działanie takie umożliwia wdrażanie na obszarach cennych przyrodniczo proekologicznych form gospodarowania i dostosowywania sposobu użytkowania do określonych form, celów i przedmiotów ochrony.

2.1.1. Formy ochrony przyrody

W okresie sprawozdawczym został ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 20.03.2015 r. (Dz. Urz. poz. 1037) plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Puszcza Napiwodzko-Ramucka PLB280007 oraz Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 23.02.2015 r. (Dz. Urz. poz. 735) plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Napiwodzko-Ramucka PLH280052.

Obszar o znaczeniu dla Wspólnoty Ostoja Napiwodzko-Ramucka PLH280052, o powierzchni 32 612,78 ha, położony jest w części na terenie powiatu nidzickiego, w gminach Janowo i Nidzica. Regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia plan na okres 10 lat, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, kierując się koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000.

W latach 2014-2015 Nadleśnictwo Jedwabno realizowało na terenie byłego poligonu Muszaki projekt pn. „Strategia ochrony cietrzewia *Tetrao tetrix* w Nadleśnictwie Jedwabno (RDLP Olsztyn) na lata 2012-2015” skierowany na ochronę cietrzewia zagrożonego w skali Polski i Europy kuraka leśnego. Zakres działań opierał się na wsiedleniu młodych ptaków do środowiska naturalnego metodą „born to be free”, w ramach której wsiedlono kilkadziesiąt osobników. W celu uzyskania większej efektywności wychowu młodych realizowano także szereg zadań mających poprawić warunki bytowania cietrzewi (dot. roku 2014 i 2015) m.in. monitoring drapieżników, zakup pokarmu, opieka techniczna i weterynaryjna, koszenie łąk i odkszaczanie powierzchni, monitoring przyrodniczy oraz zastosowanie telemetrii. W ramach projektu Nadleśnictwo Jedwabno wydało folder edukacyjno-promocyjny pt.: „Ochrona cietrzewia *Tetrao tetrix* w Nadleśnictwie Jedwabno” oraz film „Uratować cietrzewia”.

W ramach podejmowanych przez Nadleśnictwo Nidzica czynności związanych z szeroko pojętą ochroną środowiska wykonano koszenie łąk w 2014 r. – 139,20 ha (w tym na obszarach Natura 2000 – 117,59 ha), natomiast w 2015 r. – 138,12 ha (w tym na obszarach Natura 2000 – 117,15 ha) oraz podjęto realizację zadań ochronnych w rezerwacie przyrody Jezioro Orłowo Małe – koszenie łąk na powierzchni 3,54 ha w 2014 r. oraz 4,74 ha w 2015 r.

W okresie sprawozdawczym Gmina Nidzica prowadziła bieżące utrzymanie terenów zieleni polegające przede wszystkim na koszeniu, grabieniu, zbieraniu trawy i usuwaniu gałęzi. W roku 2014 nasadzono na terenie gminy 50 sztuk drzew i wykonano inwentaryzację dendrologiczną parku w miejscowości Orłowo. Natomiast w 2015 r. nasadzono na terenie Gminy Nidzica 20 sztuk drzew, ponadto pielęgnacji poddano 300 sztuk drzew z terenu ww. gminy.

Należy nadmienić, iż pozostałe gminy naszego powiatu w latach 2014-2015 również dokonały nasadzeń drzew łącznie w ilości 119 sztuk, w tym: w gminie Janowiec Kościelny 59 sztuk w 2014 r. i 27 sztuk w 2015 r., w gminie Janowo 17 sztuk w 2015 r. oraz w gminie Kozłowo 4 sztuki w 2014 r. i 12 sztuk w 2015 r. Ponadto Powiatowy Zarząd Dróg w Nidzicy dokonał nasadzeń 14 sztuk drzew w 2014 r. i 5 sztuk w 2015 r.

2.1.2. Eksploatacja kopalin

Na dzień 31.12.2015 r. Starosta Nidzicki wydał 10 koncesji na pobór kruszywa naturalnego ze złóż: Waszulki, Piątki, Januszkowo B, Olszewo, Olszewko I, Tatory I, Kanigowo II, IV, V, VI. W latach 2014-2015 Starosta Nidzicki nie wydał ani jednej koncesji na pobór kruszywa naturalnego ze złóż zlokalizowanych na terenie powiatu nidzickiego.

2.1.3. Różnorodność biologiczna

W ramach zwiększania różnorodności biologicznej w lasach Nadleśnictwa Nidzica wprowadzane są podszyty gatunków liściastych w drzewostanach iglastych. W 2014 r. wprowadzono podszyty na powierzchni 74,81 ha, natomiast w 2015 r. na powierzchni 72,83 ha. W zadanie to wpisuje się również zwiększanie bazy żerowej dla zwierząt bytujących w lasach w tym: rozwieszanie nowych budek lęgowych, czyszczenie budek lęgowych oraz wykładanie karmy.

Nadleśnictwo Jedwabno zlecało specjalistom wykonanie opracowań i monitoringów przyrodniczych uwzględniających zalecenia przy prowadzonych zabiegach gospodarczych w celu uskutecznienia ochrony cennych gatunków i siedlisk tj.:

- w 2014 r. – weryfikacja płatów siedliska przyrodniczego „Sosnowego boru chrobotkowego i chrobotkowej postaci boru świeżego (91T0-1) ” występujących na terenie Nadleśnictwa Jedwabno oraz ustalenia zaleceń ochronnych dla zinwentaryzowanych powierzchni,
- w 2015 r. – „Inwentaryzacja gatunków strefowych na terenie Nadleśnictwa Jedwabno”, „Monitoring populacji ptaków drapieżnych: jastrzębia gołębiarza, bielika i kruka na terenie Nadleśnictwa Jedwabno”.

2.2. Zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii

Polityka energetyczna Polski do 2030 roku zakłada realizację podstawowych kierunków polityki energetycznej uwzględniającej wymagania Unii Europejskiej. Program zakłada:

- poprawę efektywności energetycznej;
- wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii;

- dywersyfikacja struktury wytwarzania energii;
- rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii;
- rozwój konkurencyjnych rynków paliw i energii;
- ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko.

2.2.1. Odnawialne źródła energii

Zgodnie z ustawą z dnia 20 lutego 2015 roku o odnawialnych źródłach energii (t.j Dz. U. z 2017 r., poz. 1148 z późn. zm.) przez pojęcie odnawialne źródło energii należy rozumieć odnawialne, niekonwencjonalne źródła energii obejmujące energię wiatru, promieniowania słonecznego, aerothermalną, geothermalną, hydrothermalną, hydroenergię, energię fal, prądów i pływów morskich, energię otrzymaną z biomasy, biogazu, biogazu rolniczego oraz biopłynów. Odnawialne źródła energii (OZE) stanowią alternatywę dla tradycyjnych pierwotnych nieodnawialnych nośników energii. Ich zasoby uzupełniają się w naturalnych procesach, co praktycznie pozwala traktować je jako niewyczerpalne.

W okresie sprawozdawczym wydano 1 decyzję w sprawie pozwolenia na budowę 16 elektrowni wiatrowych zlokalizowanych na terenie gminy Kozłowo wraz z towarzyszącą im infrastrukturą. Ww. elektrownie do chwili obecnej nie zostały wybudowane. Poza wykorzystywaniem energii wiatru mieszkańcy powiatu nidzickiego zgłaszali instalację paneli słonecznych oraz gruntowych wymienników ciepła, wykorzystując tym samym odpowiednio energię słońca oraz pojemność cieplną gruntu.

2.2.2. Termomodernizacja budynków

Unia Europejska określiła cele dotyczące zobowiązań ekologicznych wyznaczając do 2020 roku realizację 3 celów („3x20%”):

- zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych o 20% w stosunku do roku 1990,
- zmniejszenie zużycia energii o 20% w porównaniu z prognozami dla UE na 2020 rok,
- zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii do 20% całkowitego zużycia energii w UE.

Cel ten można osiągnąć między innymi poprzez termomodernizację, która ogranicza energochłonność budynków. Termomodernizacja obejmuje zmiany zarówno w systemach ogrzewania i wentylacji, jak i strukturze budynku oraz instalacjach doprowadzających ciepłą wodę. Na terenie powiatu nidzickiego, według danych uzyskanych m.in. z gmin, w okresie sprawozdawczym w zakresie termomodernizacji budynków użyteczności publicznej wykonano m. in.:

- a) termomodernizację budynku świetlicy wiejskiej w Szczepkowie Borowym i Nowej Wsi Wielkiej (2014 r.),
- b) wymianę 15 sztuk okien drewnianych na okna PCV w budynku Szkoły Podstawowej w Waśniewie-Grabowie (2014 r.),
- c) wymianę 18 sztuk okien drewnianych na okna PCV w budynku Szkoły Podstawowej w Waśniewie-Grabowie (2015 r.),
- d) termomodernizację Gminnego Ośrodka Kultury w Janowie (2014 r.),
- e) wymieniono instalację centralnego ogrzewania węglowego w lokalu mieszkalnym położonym w Orłowie 6/1 (2014 r.),
- f) wymieniono stolarkę okienną na klatce schodowej, wyremontowano schody i drzwi wejściowe w budynku przy ul. Rataja 4 w Nidzicy (2014 r.),
- g) remont lokalu mieszkalnego nr 28 w budynku przy ul. Traugutta 9 w Nidzicy obejmujący wykonanie instalacji c.o. gazowego, wymianę instalacji elektrycznej, remont łazienki, wymianę podłóg i malowanie ścian (2014 r.),
- h) instalację c.o. gazowego w lokalu mieszkalnym nr 1, przy ul. Murarskiej 2 w Nidzicy (2014 r.),
- i) instalację c.o. gazowego w lokalu mieszkalnym nr 3, przy ul. Murarskiej 2 w Nidzicy (2014 r.),
- j) instalację c.o. gazowego w lokalu mieszkalnym nr 2, przy ul. Żeromskiego 1 w Nidzicy (2014 r.),
- k) remont budynku przy ul. Słowackiego 1 w Nidzicy obejmujący wymianę pokrycia dachu krytego eternitem na dachówkę z naprawą elementów konstrukcji dachu oraz wymiana wyłazów dachowych i montaż okien połaciowych, wymianę obróbek blacharskich, przemurowanie kominów, remont części stropów nad piętrem, docieplenie lukarn, docieplenie ściany zewnętrznej elewacji północnej, wymianę 10 sztuk okien, naprawę i malowanie elewacji (2014 r.),
- l) remont lokalu mieszkalnego nr 4 w budynku przy ul. 1 Maja 12 w Nidzicy, obejmujący wykonanie instalacji c.o. gazowego, wykonanie instalacji gazowej zalicznikowej, wymianę instalacji elektrycznej, wymianę podłóg, wykonanie okładzin części ścian z płyt g-k, gładzi gipsowych oraz nowych tynków, w części pomieszczeń wykonano sufity podwieszane, malowanie ścian i sufitów, wymianę 4 sztuk okien wraz z podokiennikami, wykonanie instalacji ciepłej i zimnej wody w łazience i kuchni wraz z montażem umywalki, wanny, muszli ustępowej, kuchni czteropalnikowej oraz baterii umywalkowej, wannowej i zlewozmywakowej (2014 r.),

- m) remont lokalu mieszkalnego nr 1 w budynku przy ul. 1 Maja 12 w Nidzicy, obejmujący m.in. wykonanie instalacji gazu i c.o., wykonanie instalacji elektrycznej wewnętrznej, ławy fundamentowej i nadproża drzwiowego (2014 r.),
- n) c.o. gazowe w lokalu mieszkalnym nr 3 przy ul. Traugutta 16 (2015 r.),
- o) c.o. gazowe w lokalu mieszkalnym nr 2 przy ul. Traugutta 16 (2015 r.),
- p) remont lokalu mieszkalnego nr 2 w budynku nr 19 obejmujący wykonanie wewnętrznej instalacji gazowej oraz c.o. i c.w. z kotłem gazowym, wewnętrznej instalacji wodno-kanalizacyjnej, naprawę tynków wewnętrznych i malowanie ścian i sufitów, wymianę stolarki okiennej, montaż kuchenki gazowej, wymianę wykładzin podłogowych typu Lentex, osprzętu elektrycznego, rozebranie pieca kaflowego (2015 rok).

2.3. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego

2.3.1. Gospodarka wodno-ściekowa

W zakresie gospodarki wodno-ściekowej w latach 2014-2015 na terenie powiatu nidzickiego zrealizowanych zostało wiele inwestycji. Według informacji uzyskanych z poszczególnych jednostek w okresie sprawozdawczym zrealizowano następujące przedsięwzięcia:

a) Gmina Kozłowo

- budowa sieci wodociągowej w miejscowości Zakrzewo (2014 r.),
- budowa oczyszczalni ścieków miejscowości Kozłowo (2014 r.),

b) Gmina Janowiec Kościelny

- wybudowano wodociąg do zabudowy kolonijnej w miejscowości Kuce, którym dostarczana jest woda do dwóch lokali (2014 r.),
- wybudowano wodociąg do zabudowy kolonijnej w miejscowości Powierz, którym dostarczana jest woda do trzech lokali mieszkalnych (2015 r.).

c) Gmina Janowo

- budowa sieci wodociągowej tranzytowej stacji uzdatniania wody w Komorowie do miejscowości Wichrowiec (2014 r.),
- budowa kanalizacji sanitarnej miejscowości Więckowo, Muszaki, Jagarzewo oraz sieci kanalizacji sanitarnej i wodociągowej w miejscowości Zawady, gmina Janowo (2014 r.).

d) Gmina Nidzica

- budowa sieci wodociągowej wraz z SUW i kanalizacji sanitarnej nad jeziorem Omulew (etap I) – wykonano aktualizacje kosztorysów wraz wydzieleniem kosztów dla I etapu robót, obejmującego budowę stacji uzdatniania wody w Jabłonce (2014 r.),
- rozbudowa sieci wodociągowej na cmentarzu komunalnym w Nidzicy – w ramach zadania wybudowano 121 mb sieci (2014 r.),
- przebudowa zbiornika wodnego w Nidzicy wraz zagospodarowaniem terenu – sporządzono dokumentację projektową i uzyskano pozwolenie na przebudowę zbiornika wodnego wraz przebudową odcinka skanalizowanego odpływu pod ul. Wojska Polskiego oraz odbudowa części rowu pod zabudową garażową i wyposażeniem jeziora w areator o wysokim strumieniu, a także zagospodarowanie terenu w parku (urządzenie miejsc postojowych, wykonanie promenady od strony ul. Wojska Polskiego, budowę 2 mostków na wyspę, odwodnienie placu zabaw, uzupełnienie ścieżek spacerowych, urządzenie ścieżki fitness, przebudowę linii elektrycznej (2014 r.)),
- budowa kanalizacji deszczowej pomiędzy ul. Karola Barke i Marii Konopnickiej do ul. Działdowskiej w Nidzicy (etap II) – wykonano 229 mb sieci deszczowej wraz z 22 studniami i 6 wpustami ulicznymi (2014 r.),
- budowa urządzeń kanalizacji deszczowej w ul. Moniuszki w Nidzicy – wybudowano 3 studnie, 5 wpustów ulicznych wraz z przykanalikami, sporządzono mapy sytuacyjno-wysokościowe zaktualizowane do celów projektowych oraz projekt wykonawczy na budowę urządzeń kanalizacji deszczowej (2014 r.),
- budowa sieci wodociągowej wraz z SUW i kanalizacji sanitarnej nad jeziorem Omulew (etap I) – wykonano budynek stacji jako wolnostojący, jednokondygnacyjny z poddaszem nieużytkowym, w obrębie którego znajdują się pomieszczenia hali filtrów, zbiornika wody, dyspozytornia, agregatownia, wc oraz chlorownia wyposażone w instalację technologiczną, wodno-kanalizacyjną i elektroenergetyczną, obiektami obsługującymi budynek stacji są chodniki, dojazdy i parkingi wykonane z kostki betonowej, teren stacji jest oświetlony i ogrodzony (2015 r.),
- przebudowa odcinka rurociągu r-II w Nidzicy (dokumentacja projektowa) – wykonano badania archeologiczne oraz zlecono wykonanie dokumentacji projektowej (2015 r.),
- budowa kanalizacji deszczowej pomiędzy ul. Karola Barke i Marii Konopnickiej do ul. Działdowskiej w Nidzicy (etap III) – wykonano odcinek kanalizacji deszczowej o długości 60 mb i 5 studzienek (2015 r.).

e) Miejskie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o. o.

- w 2014 r. zakończono inwestycję pn.: „Budowa i przebudowa stacji uzdatniania wody w Nidzicy, ul. Wyborska, oczyszczalni ścieków w Tatarach koło Nidzicy i sieci wodociągowej od stacji uzdatniania wody w Nidzicy, ul. Wyborska do miejscowości Nibork Drugi”. Powyższa inwestycja zawierała w sobie zagadnienia związane z rozwojem sieci wodociągowej (wodociąg z SUW przy ul. Wyborskiej do miejscowości Nibork Drugi) oraz nowymi obiektami związanymi z gospodarką wodno-ściekową (SUW przy ul. Wyborskiej oraz modernizacja oczyszczalni ścieków w Tatarach).

Rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w latach 2014-2015				
na terenie gmin powiatu nidzickiego				
Gmina	Sieć kanalizacyjna (mb)		Sieć wodociągowa (mb)	
	2014	2015	2014	2015
Gmina Nidzica	0	0	7000	0
Gmina Janowo	0	0	4090	0
Gmina Kozłowo	0	0	0	0
Gmina Janowiec Kościelny	0	0	619,5	1808
Ogółem w Powiecie	0	0	11709,5	1808

Tab. 1. Rozbudowa sieci wodociągowej na przełomie lat 2014-2015 na terenie powiatu nidzickiego według danych uzyskanych z gmin i MWIK Sp. z o.o.

Ogółem na terenie gmin: Janowo, Janowiec Kościelny, Kozłowo, Nidzica w okresie sprawozdawczym przybyło 13517,5 mb sieci wodociągowej.

2.3.2. Przydomowe oczyszczalnie ścieków

Budowa przydomowej oczyszczalni ścieków stanowi alternatywne rozwiązanie odprowadzania ścieków z posesji, ograniczające drogę ścieków do miejsca ich oczyszczenia. Poniższa tabela przedstawia ilość wykonanych zgłoszeń budowy przydomowych oczyszczalni ścieków w okresie sprawozdawczym na terenie naszego powiatu.

Zgłoszenia budowy przydomowych oczyszczalni ścieków w powiecie nidzickim w latach 2014-2015		
Gmina	2014 rok	2015 rok
Gmina Nidzica	2	4
Gmina Janowo	1	4
Gmina Kozłowo	1	3
Gmina Janowiec Kościelny	0	0
Ogółem w Powiecie	4	11

Tab. 2. Zgłoszenia budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na przełomie lat 2014-2015 na terenie powiatu nidzickiego według danych Starostwa Powiatowego w Nidzicy.

2.3.3. Gospodarka odpadami

Zgodnie z ustawą z dnia 14 grudnia 2012 roku o odpadach (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1987 z późn. zm.) przez pojęcie gospodarki odpadami należy rozumieć wytwarzanie odpadów i gospodarowanie odpadami, natomiast przez gospodarowanie odpadami rozumie się zbieranie, transport, przetwarzanie odpadów łącznie z nadzorem nad tego rodzaju działaniami, jak również późniejsze postępowanie z miejscami unieszkodliwiania odpadów oraz działania wykonywane w charakterze sprzedawcy odpadów lub pośrednika w obrocie odpadami.

Gospodarka odpadami jest jednym z najpoważniejszych problemów dotyczących współczesnej cywilizacji. Powstawanie odpadów ze względu na rosnącą liczbę ludności to problem w skali światowej. Wraz z rozwojem gospodarczym i technicznym człowiek stał się największym producentem odpadów w przyrodzie.

W okresie sprawozdawczym gminy Powiatu Nidzickiego działały według nowego systemu gospodarki odpadami, który wszedł w życie z dniem 1 lipca 2013 roku. Zgodnie z nowym systemem gminom przyznano pełną kontrolę nad gospodarką odpadami komunalnymi. Przyjęte rozwiązania miały na celu uszczelnienie systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, wprowadzenie skutecznego selektywnego zbierania odpadów „u źródła” oraz zmniejszenie ich ilości kierowanych do składowania.

Wszystkie gminy Powiatu Nidzickiego przystąpiły do Ekologicznego Związku Gmin Działdowszczyzna z siedzibą przy ul. Przemysłowej 61, 13-200 Działdowo, który w ich imieniu wykonywał w latach 2014-2015 obowiązki związane z gospodarką odpadami komunalnymi.

Gminy funkcjonowały zgodnie z przyjętymi systemami selektywnej zbiórki odpadów oraz realizowały gospodarowanie odpadami według wdrożonych zasad, uwzględniając konieczność ogłaszania przetargów na wybór podmiotów, które zajęły się selektywnym odbiorem odpadów z ich terenu.

W okresie sprawozdawczym odpady komunalne odbierane były od mieszkańców powiatu przez firmy: KOMA Usługi Komunalne z siedzibą w Ełku (gmina Janowiec Kościelny), KOMA Usługi Komunalne z siedzibą w Ełku (odpady segregowane odbierał podwykonawca firma Eko-Trans (gmina Janowo)), Remondis Olsztyn Sp. z o.o. Sp. K. i KOMA Usługi Komunalne z Ełku (gmina Nidzica), KOMA Olsztyn Sp. z o.o. (gmina Kozłowo).

Odpady zbierane są w sposób selektywny, z podziałem na szkło i metal, plastik, bioodpady, papier i popiół. Firmy odbierają również odpady wielkogabarytowe, gruz i opony. Prowadzona segregacja zmniejsza ilość odpadów trafiających na składowiska oraz chroni środowisko naturalne.

Rodzaj odpadu	Rok	Gmina Nidzica	Gmina Janowo	Gmina Kozłowo	Gmina Janowiec Kościelny
Odpady komunalne/ zmieszane [Mg]	2014	3150,96	106,18	113,60	164,00
	2015	3580,00	162,58	163,58	175,20
Papier/ Tektura [Mg]	2014	113,96	14,65	17,50	24,80
	2015	99,44	22,82	15,20	34,60
Tworzywa sztuczne [Mg]	2014	180,92	25,65	30,50	51,90
	2015	187,58	43,94	45,88	49,50
Szkło [Mg]	2014	242,86	47,57	58,90	73,90
	2015	243,58	49,54	69,90	79,60
Zużyte baterie [Mg]	2014	0,00	0,01	0,30	0,10
	2015	0,10	0,01	0,00	0,04
Odpady wielkogabarytowe [Mg]	2014	35,60	3,30	1,30	0,00
	2015	64,50	4,30	3,40	0,20
Odpady ulegające biodegradacji [Mg]	2014	364,64	8,50	0,00	8,20
	2015	465,48	24,26	29,96	8,50

Tab. 3. Ilości poszczególnych rodzajów odpadów powstających na terenie gmin powiatu nidzickiego według danych uzyskanych z gmin.

Dodatkowo należy nadmienić, iż Starosta Nidzicki wydał decyzję znak: BOŚ.6233.25.2015 z dnia 11.12.2015 r. udzielającą zezwolenia dla NOVAGO Sp. z o.o., ul. Grzebskiego 10, 06-500 Mława na przetwarzanie odpadów w ramach rekultywacji składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w miejscowości Janowo, gmina Janowo oraz decyzję znak: BOŚ.6233.12.2015 z dnia 28.04.2015 r. udzielającą zezwolenia dla Przedsiębiorstwa Usługowego Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o., ul. Kolejowa 17, 13-100 Nidzica na przetwarzanie odpadów.

Z uwagi na powyższe jeszcze w tym samym roku t.j. 2015 roku przystąpiono do rekultywacji dwóch zamkniętych składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne znajdujących się na terenie powiatu nidzickiego. Pierwsze składowisko zlokalizowane było na działkach o nr ewidencyjnych 3394/6, obręb Tatary oraz o nr ewidencyjnych 153 i 9, obręb Kanigowo. Całkowita powierzchnia działek przeznaczonych do rekultywacji wynosiła 11181 m². Drugie składowisko zlokalizowane było na działkach o nr ewidencyjnych 532 i 531/6,

obręb Janowo, gmina Janowo. Całkowita powierzchnia składowiska przeznaczona do rekultywacji wynosiła 6800 m².

Celem nadrzędnym prowadzenia procesów rekultywacji była minimalizacja potencjalnego negatywnego oddziaływania na środowisko. Prace rekultywacyjne wykonywane były w sposób zabezpieczający składowisko odpadów przed jego szkodliwym oddziaływaniem na wody powierzchniowe i podziemne oraz powietrze.

Starosta Nidzicki w okresie sprawozdawczym w zakresie gospodarowania odpadami udzielił, w drodze decyzji: 4 zezwoleń na transport odpadów, 12 zezwoleń na przetwarzanie odpadów, 4 zezwoleń na zbieranie odpadów i 2 pozwoleń na wytwarzanie odpadów podmiotom prowadzącym swoją działalność na terenie naszego powiatu.

2.3.4. Azbest

W dniu 14 lipca 2009 r. Rada Ministrów podjęła uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pn. „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”. Głównymi celami ww. programu są usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest, minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju oraz likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko. Cele Programu będą realizowane sukcesywnie aż do roku 2032, w którym zakładane jest oczyszczenie kraju z azbestu.

W 2011 roku na zlecenie Starosty Nidzickiego firma „HYDROS” Jacek Sawicki i Joanna Sawicka s.c. z siedzibą w Białymstoku wykonała „Program oczyszczania Powiatu Nidzickiego z Azbestu na lata 2011- 2032”. Ww. opracowanie obejmowało swoim zasięgiem wszystkie gminy powiatu i zawierało inwentaryzację materiałów azbestowych w rozbiem na miejscowości. Przygotowane opracowania przekazane zostały wójtom i burmistrzowi. W związku z koniecznością systematycznego eliminowania materiałów azbestowych ze środowiska w okresie sprawozdawczym wszystkie gminy powiatu podjęły odpowiednio uchwały w sprawie przyjęcia „Programu usuwania azbestu i materiałów zawierających azbest na lata 2011-2032”. W związku z powyższym każda z gmin należących do powiatu nidzickiego przystąpiła do pozyskiwania środków z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie, czy też Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie na dofinansowanie usuwania wyrobów zawierających azbest.

Gmina Nidzica pozyskiwała środki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie na demontaż i odbiór elementów konstrukcyjnych zawierających azbest. W roku 2014 przedmiotowym zadaniem objętych zostało 25

nieruchomości położonych w mieście Nidzica i dwunastu sołectwach. Najwięcej, bo aż 1873,18 m² wyrobów zawierających azbest unieszkodliwiono w mieście Nidzica. W drugim etapie zadania polegającym na odbiorze i transporcie odpadów zawierających azbest unieszkodliwiono 1341,92 m², natomiast w trzecim etapie, polegającym na zdemontowaniu i przetransportowaniu odpadów do unieszkodliwienia – 2873 m². W ramach obowiązującej umowy dotacji właściciele nieruchomości ponieśli koszt w wysokości 3763,89 zł brutto, natomiast Gmina otrzymała zwrot kosztów w wysokości 21328,59 zł, co daje kwotę zadania 25092,48 zł. Natomiast w 2015 roku ww. zadaniem objętych zostało 27 nieruchomości i było realizowane w mieście Nidzica i 10 miejscowościach z terenu gminy. Najwięcej wyrobów zawierających azbest unieszkodliwiono w mieście Nidzica 2990,54 m². W drugim etapie zadania polegającym na odbiorze i transporcie odpadów zawierających azbest unieszkodliwiono 3514,19 m², natomiast w trzecim etapie, polegającym na zdemontowaniu i przetransportowaniu odpadów do unieszkodliwienia – 1372,73 m². W ramach obowiązującej umowy dotacji właściciele nieruchomości ponieśli koszt w wysokości 2986,75 zł brutto, natomiast Gmina otrzymała zwrot kosztów w wysokości 16924,91 zł, co daje kwotę zadania 19911,66 zł.

Gmina Janowo w 2014 roku po raz drugi przystąpiła do usuwania wyrobów zawierających azbest ze swojego terenu. Programem objęto 6 nieruchomości w tym 4 osoby fizyczne, Urzędu Gminy Janowo i koło łowieckie. Najwięcej wyrobów zawierających azbest unieszkodliwiono w miejscowości Muszaki z trzech nieruchomości - łącznie 5,25 Mg. Gmina Janowo na realizację zadania otrzymała dotację w wysokości 85 % kwoty zadania z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie. W 2015 roku gmina przeprowadziła trzeci etap zadania pn. „Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Janowo”. Programem objęto 11 nieruchomości należących do osób fizycznych położonych w 6 miejscowościach. Przed realizacją zadania na terenie gminy Janowo szacowana ilość odpadów zawierających azbest wynosiła 941,145 Mg wyrobów zawierających azbest, w wyniku realizacji przedsięwzięcia usunięto 36,328 Mg odpadów niebezpiecznych, zaś do unieszkodliwienia pozostało 904,817 Mg. Osiągnięty efekt bezwzględny wynosi 36,328 Mg, czyli 3,85 %.

W latach 2014-2015 Gmina Janowiec Kościelny korzystała z programu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, gdzie otrzymała 85 % dofinansowania na demontaż, transport i utylizację materiałów zawierających azbest. Dzięki ww. dofinansowaniu w 2014 r. zebrano 33 Mg eternitu za łączną kwotę 15 100,00 zł, w tym dofinansowanie z NFOŚiGW wyniosło 14 000,00 zł, natomiast w 2015 r. zebrano 51 Mg

eternitu za łączną kwotę 16 300,00 zł, w tym dofinansowanie z NFOŚiGW wyniosło 14 000,00 zł.

Gmina Kozłowo w latach 2014-2015 przy pomocy środków pozyskanych z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie realizowała program pn. "Gospodarowanie odpadami innymi niż komunalne, część II – usuwanie wyrobów zawierających azbest". W roku 2014 zadaniem objęto 15 obiektów w tym: 12 w zakresie transportu i unieszkodliwienia, 3 w zakresie demontażu, transportu i unieszkodliwienia. Łącznie unieszkodliwiono 121,08 Mg materiałów budowlanych zawierających azbest. Kwota dotacji wyniosła 57541,77 zł. Natomiast w 2015 roku zadaniem objęto 9 obiektów w zakresie transportu i unieszkodliwienia, co skutkowało unieszkodliwieniem 36,93 Mg materiałów budowlanych zawierających azbest. Kwota dotacji wyniosła 12102,92 zł.

Liczbę zgłoszeń zmiany pokryć dachowych z eternitu na inny materiał w poszczególnych latach w okresie sprawozdawczym przedstawia tabela poniżej.

Gmina	2014 rok	2015 rok
Gmina Nidzica	28	32
Gmina Janowo	5	5
Gmina Kozłowo	3	9
Gmina Janowiec Kościelny	8	2
Ogółem	44	48

Tab. 4. Zgłoszenia zmiany pokryć dachowych w latach 2014-2015 na terenie powiatu nidzickiego według danych Starostwa Powiatowego w Nidzicy.

2.3.5. Rozbudowa i modernizacja dróg

Drogi na terenie powiatu nidzickiego są sukcesywnie remontowane, przebudowywane i rozbudowywane. W okresie sprawozdawczym zrealizowano następujące zadania:

- „Przebudowa drogi gminnej w Nowej Wsi Wielkiej” – wykonano kanalizację deszczową, chodnik, opaski wraz ze zjazdami, położono dwie warstwy asfaltu na długości 118 mb (2014 r.).
- „Modernizacja drogi gminnej Janowiec Kościelny-Janowiec Jastrząbki” – wykonano dwie warstwy asfaltu na długości 740 mb, uzupełnienie poboczy, udroźniono przepust i wykonano zjazdy (2014 r.).
- „Doprowadzenie do należytego stanu technicznego osiedlowych ciągów komunikacyjnych na osiedlach mieszkaniowych po byłych PGR w miejscowościach Safronka i Kuce” – wykonano położenie nawierzchni dróg z kostki brukowej, chodniki oraz kanalizację deszczową (2014 r.).

- „Modernizacja drogi gminnej Szczepkowo-Iwany-Krajewo-Kawęczyno” – wykonano podbudowę, ułożenie dwóch warstw asfaltu i uzupełnienie poboczy na długości 1 km (2015 r.).
- Opracowanie dokumentacji projektowej na przebudowę ul. Sportowej w Nidzicy wraz z odwodnieniem (2014 r.).
- Przebudowa odcinka ul. Polnej w Nidzicy wraz z montażem dodatkowych wpustów ulicznych kanalizacji deszczowej (2014 r.).
- Przebudowa odcinka ul. Moniuszki w Nidzicy (2014 r.).
- Przebudowa chodnika w ul. Moniuszki (2014 r.).
- Opracowanie dokumentacji projektowej na przebudowę ulic: Miłej, Spokojnej i Pięknej (2014 r.).
- Opracowanie dokumentacji projektowej na budowę ulic: Ogrodowej i Osińskiego w Nidzicy wraz z odwodnieniem i oświetleniem ulicznym (2014 r.).
- Opracowanie dokumentacji projektowej na przebudowę ulicy Tatarskiej w Nidzicy wraz z odwodnieniem oraz przebudową odcinka drogi gminnej Nidzica-Tatary wraz z przebudową linii średniego napięcia (2014 r.).
- Opracowanie dokumentacji projektowej na przebudowę ulicy Limanowskiego w Nidzicy wraz z odwodnieniem (2014 r.).
- Odtworzenie i wzmocnienie korpusu drogi z wykonaniem urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego w al. Wojska Polskiego w Nidzicy – etap II – wykonano nasypy gruntu, umocniono skarpy teokratami z humusowaniem i obsianiem trawą, zamontowano bariery ochronne stalowe, wykonano pobocza z kruszywa łamanego oraz umocniono krawędzie rowu kieszka faszynową podwójną (2014 r.).
- Opracowanie dokumentacji projektowej na przebudowę ulic: Leśnej, Pieniężnego i Bocznej w Nidzicy (2014 r.).
- Opracowanie dokumentacji projektowej na budowę drogi – ulica Murarska w Nidzicy wraz z odwodnieniem, oświetleniem ulicznym i przebudową urządzeń infrastruktury technicznej (2014 r.).
- Budowa drogi wraz z parkingami, oświetleniem ulicznym i odwodnieniem drogi przy ul. Żeromskiego w Nidzicy – etap II, ponadto wymiana gruntu (2014 r.).
- Odtworzenie mostu nad rzeką Wkra w drodze pomiędzy Załuskami, a lasem miejskim – wykonano nową konstrukcję mostu z krawędziaków drewnianych wraz z pokładem, uszczelniono żywicami podpory mostu oraz przyczółki, wykonano piaskowanie i malowanie barier ochronnych (2014 r.).

- Opracowanie dokumentacji projektowej na budowę zjazdu z drogi powiatowej na drogę wewnętrzną w Jabłonce oraz wybudowano zjazd (2014 r.).
- Wykonanie przebudowy odcinka drogi w Zagrzewie z kostki betonowej (2014 r.).
- Opracowanie dokumentacji projektowej na przebudowę dróg wewnętrznych w Rozdrożu (2014 r.).
- Wykonanie drogi dojazdowej do budynku przy ul. Traugutta 7 i 9 w Nidzicy. Opracowano dokumentację projektową i wybudowano jezdnię z kostki betonowej o powierzchni 705,3 m² oraz chodników z kostki betonowej o powierzchni 340 m² (2014 r.).
- Wykonanie naprawy spękań nawierzchni bitumicznych w ciągach dróg gminnych: Napiwoda-Radomin-Łyna, obejmującą w szczególności spękania podłużne i poprzeczne masą termoplastyczną modyfikowaną kauczukiem syntetycznym wraz z frezowaniem istniejącej szczeliny (2014 r.).
- Opracowanie dokumentacji projektowej na przebudowę ulic: Leśnej, Miłej, Pięknej i Spokojnej w Nidzicy. Wybudowano 32 punkty oświetleniowe, 1505 m² kanalizacji deszczowej, 12802,91 m² jezdni, 4718,58 m² chodników, 2530,70 m² zjazdów i zatok postojowych (2015 r.).
- Rozbiórka i budowa mostu nad rzeką Wkra w ciągu ul. Kraszewskiego w Nidzicy wraz z dojazdami. Na podstawie wykonanej dokumentacji projektowej wykonano przebudowę kolizji z linią energetyczną SN 15 kV (2015 r.).
- Opracowanie dokumentacji projektowej na przebudowę drogi gminnej nr 190005N Piątki-Borowy Młyn oraz odcinka drogi gminnej nr 1900006N Olszewo-Kanigowo (2015 r.).
- Opracowanie dokumentacji projektowej na budowę drogi dojazdowej przy ul. Traugutta w Nidzicy wraz z oświetleniem drogowym i odwodnieniem (2015 r.).
- Budowa drogi wraz z parkingami, oświetleniem ulicznym i odwodnieniem drogi przy ul. Żeromskiego w Nidzicy – etap III. Wybudowano 1166 m² jezdni, 256 m² chodników, 2 punkty oświetlenia ulicznego oraz 123 m² kanalizacji deszczowej (2015 r.).
- Przebudowa odcinka drogi w Zagrzewie - w ramach zadania wybudowano 505 m² jezdni (2015 r.).
- Przebudowa mostu w ciągu ul. Murzynowskiego w Nidzicy (2015 r.).
- Przebudowa około 175 mb ul. Leśnej w Nidzicy (2015 r.).
- Opracowanie dokumentacji projektowej na budowę z przebudową ulic: Kraszewskiego i 3 Maja w Nidzicy wraz z odwodnieniem ulicznym (2015 r.).

- Opracowanie dokumentacji projektowej na przebudowę ul. Tatarskiej w Nidzicy wraz z odwodnieniem oraz przebudową odcinka drogi gminnej Nidzica-Tatary wraz z przebudową linii średniego napięcia (2015 r.).
- Opracowanie dokumentacji projektowej na przebudowę ul. Limanowskiego w Nidzicy wraz z odwodnieniem (2015 r.).
- Przebudowa drogi wewnętrznej przy ul. 1 Maja w Nidzicy (2015 r.).
- Opracowanie dokumentacji projektowej na przebudowę drogi wewnętrznej przy ul. Kolejowej w Nidzicy i wykonanie robót (2015 r.).
- Remont przepustu w Łysakowie (2015 r.).
- Przebudowa drogi wewnętrznej w Napiwodzie (2015 r.).
- Przebudowa kolizji w drodze wewnętrznej przy ul. Kolejowej (2015 r.).
- Opracowanie dokumentacji projektowej na przebudowę drogi wewnętrznej przy Al. Wojska Polskiego w Nidzicy wraz z odwodnieniem (2015 r.).
- Opracowanie dokumentacji projektowej na przebudowę drogi wewnętrznej wraz z budową oświetlenia drogowego w Radominie od drogi nr 190018N Orłowo-Nidzica do drogi wojewódzkiej nr 545 (2017 r.).
- Opracowanie dokumentacji projektowej na budowę drogi wewnętrznej w Tatarach (2015 r.).
- Budowa zjazdu z drogi wojewódzkiej w Rozdrożu (2015 r.).
- „Przebudowa ul. Polnej w Janowie, jako drogi dojazdowej do pól” – przebudowa drogi dojazdowej do gospodarstw i gruntów rolnych w Janowie, obejmowała działki o nr ewidencyjnych : 1075/15, 1087, 1088/1, 1090, 1098, 15, obręb Janowo, gmina Janowo (2014 r.).
- „Przebudowa drogi gminnej zlokalizowanej na działkach 383 384 w miejscowości Jagarzewo, gmina Janowo” (2015 r.).

Rozliczenie zadań inwestycyjnych przeprowadzonych przez Powiatowy Zarząd Dróg w Nidzicy prezentuje załącznik nr 1 do niniejszego opracowania.

2.4. Ochrona klimatu

2.4.1. Zanieczyszczenia powietrza

Istotnym elementem środowiska przyrodniczego, oddziałującym w sposób bezpośredni na zdrowie, a tym samym na jakość życia człowieka jest stan czystości powietrza atmosferycznego. Substancje szkodliwe dla człowieka emitowane są do atmosfery wskutek procesów naturalnych, jak i działalności człowieka. W zależności od charakteru źródła emisji rozróżnia się emisję: powierzchniową pochodzenia rolniczego, powierzchniową pochodzenia

komunalnego, liniową (kolejowa, lotnicza, drogowa) oraz punktową. Na terenie województwa warmińsko-mazurskiego dominuje emisja powierzchniowa, tj. emisja komunalna niska.

Gospodarka niskoemisyjna ma znaczny wpływ na poprawę jakości powietrza i dlatego w 2015 r. trzy gminy powiatu (Nidzica, Janowo i Janowiec Kościelny) podjęły uchwały w sprawie przyjęcia Planów Gospodarki Niskoemisyjnej, natomiast Gmina Kozłowo przystąpiła do przygotowania ww. planu.

Gmina Nidzica uchwałą Rady Miejskiej w Nidzicy nr XI/161/2015 z dnia 13.08.2015 r. przyjęła do realizacji dokument pn.: „Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Nidzica”. Rada Gminy Janowo uchwałą nr XI/55/2015 z dnia 29.09.2015 r. przyjęła „Plan gospodarki niskoemisyjnej dla obszaru gmin położonych na terenie powiatu szczycieńskiego (miasto Szczytno, gminy: Szczytno, Pasym, Dźwierzuty, Jedwabno, Rozogi, Świątajno, Wielbark), mrągowskiego (gmina Piecki) oraz nidzickiego (gmina Janowo)”. Natomiast Rada Gminy Janowiec Kościelny przyjęła uchwałę nr XIV/89/15 z dnia 29.12.2015 r. w sprawie przyjęcia i wdrożenia do realizacji Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Janowiec Kościelny, opracowanego w ramach projektu pn. „Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Janowiec Kościelny”, realizowanego zgodnie z umową nr POIS.09.03.00-00-653/13-00, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013.

Plany gospodarki niskoemisyjnej dla gmin są dokumentami strategicznymi wyznaczającymi główne cele i kierunki działań w zakresie poprawy ochrony powietrza, efektywności energetycznej, ograniczenia emisji zanieczyszczeń, w tym również gazów cieplarnianych. Ww. plany mają m.in. przyczynić się do osiągnięcia celów określonych w pakiecie klimatyczno-energetycznym do roku 2020, tj.:

- redukcji emisji gazów cieplarnianych;
- zwiększenia udziału energii pochodzącej z źródeł odnawialnych;
- redukcji zużycia energii finalnej, co ma zostać zrealizowane poprzez podniesienie efektywności energetycznej,

a także do poprawy jakości powietrza na obszarach, na których odnotowano przekroczenia jakości poziomów dopuszczalnych stężeń w powietrzu i realizowane są programy (naprawcze) ochrony powietrza oraz plany działań krótkoterminowych .

W okresie sprawozdawczym Starosta Nidzicki udzielił 5 pozwoleń na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza.

2.5. Edukacja ekologiczna

Celem edukacji ekologicznej jest wychowywanie społeczeństwa w duchu poszanowania środowiska przyrodniczego. Obejmuje ona różne formy działań, które mają za zadanie upowszechnianie wiedzy o przyrodzie, podnoszenie poziomu świadomości ekologicznej, rozwijanie wrażliwości, propagowanie konkretnych zachowań korzystnych dla środowiska naturalnego. Głównymi adresatami edukacji ekologicznej są dzieci i młodzież w wieku szkolnym.

W ramach edukacji ekologicznej w szkołach powiatu nidzickiego organizowane były liczne konkursy promujące wiedzę na temat środowiska naturalnego, mające na celu popularyzację zachowań proekologicznych wśród najmłodszych mieszkańców powiatu. Ponadto corocznie dzieci i młodzież powiatu biorą czynny udział w akcji „Sprzątanie świata”.

W latach 2014-2015 w ramach sprzątania świata Gmina Nidzica wspólnie z Ekologicznym Związkiem Gmin Działdowszczyzna dofinansowywała przedszkola i szkoły w upominki dla dzieci związane z ww. akcją. Ponadto w związku ze zmianą ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminie oraz przejściu systemu gospodarowania odpadami przez gminy, Gmina Nidzica wspólnie z EZG Działdowszczyzna przekazywała mieszkańcom ulotki informacyjne, zamieszczała artykuły w lokalnych prasach i mediach o nowym systemie gospodarki odpadami. Ponadto corocznie od 2013 roku w gminie Nidzica organizowana jest akcja „Święto drzewa”, w ramach której podnoszona jest świadomość ekologiczna mieszkańców poprzez wspólne sadzenie i przekazywanie mieszkańcom symbolicznych sadzonek drzew. Również od 2013 roku gmina Nidzica angażuje się w akcję „Chrońmy kasztanowce”, która związana jest z zabezpieczaniem kasztanowców przed szrotówkiem kasztanowcowiaczkiem – owadem uważanym w europie za gatunek inwazyjny i szkodnika kasztanowców.

W gminie Janowiec Kościelny w celu zachęcenia mieszkańców gminy do ochrony środowiska stosowano działania edukacyjne w systemie nauczania, począwszy od zajęć w szkołach podstawowych i gimnazjum, za pomocą ulotek, oraz akcji plakatowych, na różnego rodzaju zebraniach (w sołectwach oraz w gminie), oraz poprzez gry edukacyjne dla dzieci. W ramach prowadzonej edukacji zachęcano konsumentów do kupowania towarów w opakowaniach wielokrotnego użytku oraz w opakowaniach biodegradowalnych, rezygnacji z produktów jednorazowego użytku, i wykorzystywania mniej toksycznych produktów (np. farb, lakierów).

Edukacja ekologiczna realizowana była również przez nadleśnictwa obejmujące swoim zasięgiem lasy położone na terenie powiatu nidzickiego.

W latach 2014-2015 Nadleśnictwo Jedwabno prowadziło szeroką działalność edukacyjną prowadząc lekcje terenowe w lesie, pogadanki i prelekcje w szkołach i w innych miejscach spotkań, lekcje w izbie edukacji leśnej, akcje i imprezy okolicznościowe, konkursy leśne, wystawy edukacyjne, uczestnicząc w targach, festynach itp. Corocznie w edukacji uczestniczy kilka tysięcy osób (dzieci w wieku przedszkolnym, szkolnym, młodzież, studenci, osoby dorosłe) w roku 2014 – 5,5 tysiąca osób, natomiast w 2015 roku – 5,2 tysiąca osób w tym liczną grupę odwiedzających stanowią mieszkańcy z terenu powiatu nidzickiego. Nadleśnictwo Jedwabno prowadzi stałą współpracę m.in. ze Szkołą Podstawową nr 1 w Nidzicy, Zespołem Szkół nr 2 w Nidzicy, Technikum Budowlanym w Nidzicy, Szkołą Podstawową w Napiwodzie, Ośrodkiem Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczym dla dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym i Specjalnym Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym w Nidzicy. Dzieci i młodzież biorą udział w takich akcjach jak: „Sprzątanie świata”, „Dzień dziecka”, sprzątanie starych mazurskich cmentarzy, wizyty na szkółce leśnej w Zimnej Wodzie, lekcje terenowe w lesie, na ścieżkach dydaktycznych w izbie edukacji leśnej. Na terenie powiatu nidzickiego w kościele w Zimnej Wodzie odbywa się uroczysta msza św. Huberta z okazji Święta Leśników i Myśliwych oraz piknik „Myśliwi mieszkańcom wsi”. Nadleśnictwo Jedwabno popularyzuje wiedzę o lesie prowadząc współpracę z lokalną Gazetą Nidzicką, w której zamieszcza informacje o najważniejszych wydarzeniach edukacyjnych.

W 2014 roku Nadleśnictwo Nidzica zrealizowało zadanie pn. „Dodatek do Gazety Nidzickiej w postaci materiałów promujących działania edukacyjno-ekologiczne Nadleśnictwa Nidzica”. Natomiast w 2015 roku przygotowano dodatek edukacyjny do Gazety Nidzickiej w postaci planu lekcji dla uczniów (przedstawiał ptaki i ssaki występujące na terenie Nadleśnictwa - również objęte ochroną gatunkową). Formy edukacji leśnej zrealizowane przez Nadleśnictwo Nidzica zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Forma edukacji	2014 r.	2015 r.
Lekcje terenowe i wycieczki z przewodnikiem	30	20
Lekcje w sali edukacji leśnej	1	1
Spotkania z leśnikiem w szkołach	9	9
Spotkania edukacyjne z leśnikiem poza szkołą (np. w domu kultury, muzeum, urzędzie gminy)	4	4
Konkursy leśne (wiedzy, plastyczne, literackie)	4	3
Akcje, imprezy okolicznościowe	5	5
Wystawy edukacyjne	1	1

Tab. 5. Formy edukacji leśnej zrealizowane przez Nadleśnictwo Nidzica.

Należy nadmienić, że charakter edukacyjny mają również znajdujące się na terenie powiatu szlaki piesze, rowerowe i wodne, które umożliwiają lepsze zapoznanie się z walorami przyrodniczymi okolicy.

2.6. Monitoring środowiska

W ramach monitoringu środowiska w powiecie nidzickim, w okresie sprawozdawczym przeprowadzone zostały liczne analizy dotyczące różnych elementów środowiska przyrodniczego.

2.6.1. Monitoring rzek

Celem monitoringu rzek jest dostarczenie wiedzy o stanie ekologicznym i chemicznym rzek, warunkujące sprawne gospodarowanie wodami w dorzeczach, ich ochrona przed eutrofizacją i zanieczyszczeniami antropogenicznymi.

W 2014 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Olsztynie wraz z Delegaturami w Elblągu i Giżycku, realizując założenia programowe Państwowego Monitoringu Środowiska województwa warmińsko-mazurskiego przeprowadził badania 42 jednolitych części wód rzecznych, natomiast w 2015 roku przebadano 37 jcw rzecznych. Wśród badanych jednolitych części wód rzecznych nie było rzek zlokalizowanych na terenie powiatu nidzickiego. Objęcie monitoringiem WIOŚ wszystkich jednolitych części wód ze względu na ich dużą liczbę jest niemożliwe.

2.6.2. Monitoring jezior

W 2014 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Olsztynie zgodnie z Programem Państwowego Monitoringu Środowiska województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2013-2015 przeprowadził badania 26 jezior województwa warmińsko-mazurskiego. Badania każdego z jezior wykonano cztery razy w roku: w okresie cyrkulacji wiosennej (kwiecień), wczesnym latem (czerwiec), w okresie pełnej stratyfikacji letniej (sierpień) oraz w październiku. Wśród 26 objętych monitoringiem jezior znalazło się jezioro Kownatki położone na terenie powiatu nidzickiego.

- Jezioro Kownatki – położone jest w odległości około 15 km na północny zachód od Nidzicy, w gminie Kozłowo, powiecie nidzickim. Powierzchnia zwierciadła wody wynosi 215,5 ha, zaś maksymalna głębokość to 31 m. W oparciu o elementy biologiczne i fizykochemiczne stan ekologiczny jeziora Kownatki sklasyfikowano jako dobry - II klasa jakości wód, przy pominięciu wskaźnika tlenowego, zaś stan chemiczny oceniono jako dobry.

W 2015 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Olsztynie przeprowadził badania 27 jezior województwa warmińsko-mazurskiego. Badania każdego z jezior wykonano cztery razy w roku: w okresie cyrkulacji wiosennej (kwiecień), wczesnym latem (czerwiec), w okresie pełnej stratyfikacji letniej (sierpień) oraz w październiku. Wśród jezior objętych monitoringiem znalazło się jezioro Omulew usytuowane na terenie powiatu nidzickiego

- Jezioro Omulew – położone jest w północno-wschodniej części gminy Nidzica. Jezioro znajduje się na obszarze objętym ochroną Natura 2000. jezioro Omulew jest dużym zbiornikiem – 508,8 ha i głębokości maksymalnej wynoszącej 32,5 m. W oparciu o elementy biologiczne i fizykochemiczne stan ekologiczny jeziora Omulew sklasyfikowano jako zły - V klasa jakości wód o czym zdecydował fitoplankton, zaś stan chemiczny oceniono jako dobry.

2.6.3. Monitoring gleb

Monitoring gleb ma na celu śledzenie zmian różnych cech gleb użytkowanych rolniczo zachodzących w określonych okresach czasu pod wpływem rolniczej i pozarolniczej działalności człowieka. Brak informacji dotyczących głównych składników i kwasowości gleb może być przyczyną nadmiernego nawożenia lub wyczerpywania gleb z podstawowych składników pokarmowych.

W „Raporcie o stanie środowiska województwa warmińsko-mazurskiego w 2014 roku i 2015 roku przedstawiono wyniki badań gleb wykonane przez Okręgowe Stacje Chemiczno-Rolnicze, na zlecenie producentów rolnych, głównie dla celów doradztwa nawozowego. W przeprowadzonej analizie wzięto pod uwagę odczyn gleb oraz ich zasobność w przyswajalne formy makroelementów (fosfor, potas, magnez). W roku 2014 do analizy wykorzystane zostały wyniki badań z lat 2011- 2014 (10482 próbek z obszaru powiatu nidzickiego), natomiast w 2015 roku zostały wykorzystane wyniki badań z lat 2012-2015 (7486 próbek z obszaru powiatu nidzickiego). Wyniki badań prezentuje poniższa tabela.

Procentowy udział gleb w powiecie nidzickim	2014 r. (10482 próbek)	2015 r. (7486 próbek)
Gleby kwaśne i bardzo kwaśne	41- 60%	41- 60%
Gleby o niskiej i bardzo niskiej zawartości fosforu	21- 40%	21- 40%
Gleby o niskiej i bardzo niskiej zawartości magnezu	21- 40%	21- 40%
Gleby o niskiej i bardzo niskiej zawartości potasu	21- 40%	21- 40%

Tab. 6. Procentowy udział poszczególnych rodzajów gleb na terenie powiatu nidzickiego według danych WIOŚ w Olsztynie.

2.6.4. Monitoring powietrza

Na terenie województwa warmińsko-mazurskiego jakość powietrza atmosferycznego mierzona jest na 8 stacjach pomiarowych, z których 7 administrowanych jest przez WIOŚ w Olsztynie. Jedną ze stacji zlokalizowaną jest w Nidzicy (przy ul. Traugutta). Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w „Raporcie o stanie środowiska województwa warmińsko-mazurskiego” za 2014 rok i 2015 rok przedstawił wyniki pomiarów parametrów służących ocenie stanu zanieczyszczenia powietrza, będących ważnymi pod kątem ochrony zdrowia ludzi i roślin.

2.6.4.1. Dwutlenek azotu

Tlenki azotu powstają w reakcji azotu i tlenu we wszystkich procesach spalania. Na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego głównym źródłem emisji dwutlenku azotu jest komunikacja samochodowa i energetyka. Średnie roczne stężenia dwutlenku azotu w 2014 roku i 2015 roku kształtowało się poniżej średniorocznego stężenia dopuszczalnego, które wynosi $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

2.6.4.2. Dwutlenek siarki.

Głównym źródłem tlenku siarki na terenie województwa warmińsko-mazurskiego są domowe i przemysłowe paleniska spalające paliwa stałe, przede wszystkim węgiel kamienny. Według WIOŚ Olsztyn na przestrzeni wielolecia obserwuje się ujemny trend notowanych wartości średniorocznych SO_2 w powietrzu. Zauważalny wzrost stężeń dwutlenku siarki ma charakter jedynie sezonowy i jest związany z energetyką grzewczą w okresie od października do marca.

2.6.4.3. Pył PM 10.

Pył PM 10 uważa się za niebezpieczny dla zdrowia ludzi. Ze względu na wielkość ziaren o średnicy do $10 \mu\text{m}$ może on wraz z wdychanym powietrzem przedostawać się do górnych dróg oddechowych. Przy określaniu jakości powietrza pod kątem zanieczyszczenia pyłem PM 10 bierze się pod uwagę średnioroczne i średniodobowe stężenia. W przypadku wartości średniorocznej poziom dopuszczalny wynosi $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$, a w przypadku wartości dobowych pod uwagę bierze się ilość dni, w których stężenie przekroczyło wartości $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Poziomem dopuszczalnym w tym przypadku jest liczba dni nie przekraczająca 35. Według WIOŚ Olsztyn w strefie warmińsko-mazurskiej PL2803, strefie miasta Olsztyn PL2801 w 2014 roku zostało zanotowane przekroczenie poziomu dopuszczalnego określonego dla średniej dobowej. Przekroczenia te odnotowano na stacjach w Iławie i Nidzicy.

Zgodnie z danymi WIOŚ w 2015 roku zanotowano przekroczenie poziomu dopuszczalnego określonego dla średniej dobowej w strefie warmińsko-mazurskiej PL2803. Przekroczenie poziomu dopuszczalnego zostało zanotowane na stacji w Nidzicy i wyniosło 44 dni.

2.6.4.4. Metale ciężkie oznaczone w pyłe PM10.

Metale ciężkie oznaczone w pyłe PM10 na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego pochodzą głównie z procesów technologicznych, a w mniejszym stopniu z transportu i sektora energetycznego. Zgodnie z danymi WIOŚ Olsztyn stężenia średnioroczne metali ciężkich notowane na stacjach w województwie warmińsko-mazurskim są bardzo niskie w stosunku do wartości dopuszczalnych i docelowych.

2.6.4.5. Benzo(α)piren

Głównym źródłem benzo(α)pirenu w środowisku jest spalanie paliw kopalnych w tzw. warunkach niepełnego spalania. Na wzrost jego stężenia w środowisku wpływa mała wydajność pieca oraz proces spalania prowadzony w niskich temperaturach. Według danych WIOŚ poziom benzo(α)pirenu w 2014 roku przekraczał poziom docelowy we wszystkich strefach w województwie. Natomiast w 2015 roku przekroczenie poziomu docelowego miało miejsce w strefie miasto Elbląg i strefie warmińsko-mazurskiej.

2.6.4.6. Benzen

Główne źródło zanieczyszczenia benzenem stanowi transport drogowy oraz zakłady stosujące w procesie produkcyjnym różnego rodzaju rozpuszczalniki. Pomiar zanieczyszczenia powietrza benzenem prowadzone są w miastach powyżej 100 tysięcy mieszkańców, a ich wyniki wykazują niezmiennosc na przestrzeni ostatnich lat. W latach 2014-2015 wszystkim strefom na terenie województwa warmińsko-mazurskiego przypisano klasę A (poziom stężenie zanieczyszczenia nie przekracza poziomu dopuszczalnego/docelowego).

2.6.4.7. Pył PM 2,5

Pył PM 2,5 stanowi część pyłu zawieszonego o średnicy nie większej niż 2,5µm, który zdaniem Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) jest najbardziej szkodliwy dla zdrowia człowieka spośród innych zanieczyszczeń atmosferycznych. Pomiar stężenia tego pyłu w powietrzu na terenie województwa warmińsko-mazurskiego mieściły się poniżej wartości poziomu dopuszczalnego, który ma być osiągnięty do 2020 r.

3. Podsumowanie

Zarząd Powiatu Nidzickiego wypełniając obowiązek wynikający z art. 18 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 519 z późn. zm.) wykonał raport z realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla powiatu nidzickiego na lata 2010-2013 z perspektywą na lata 2014-2017” , który przedstawia się radzie powiatu.

Powyższy program stanowi podstawowe narzędzie prowadzenia polityki ekologicznej w Powiecie.

Celem przygotowania raportu jest podsumowanie i ocena działań podjętych w ramach realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla powiatu nidzickiego na lata 2010-2013 z perspektywą na lata 2014-2017” .

Przygotowany raport obejmuje takie dziedziny jak:

- Ochrona dziedzictwa przyrodniczego,
- Zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii,
- Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego,
- Ochrona klimatu,
- Edukacja ekologiczna,
- Monitoring środowiska.

W zakresie ochrony dziedzictwa przyrodniczego na terenie powiatu prowadzone były liczne działania zmierzające do zachowania różnorodności biologicznej środowiska (m.in. wprowadzanie podszytów gatunków liściastych w drzewostanach iglastych, zwiększenie bazy żerowej dla zwierząt, czyszczenie budek lęgowych). Wspomnieć należy, że na przełomie lat 2014-2015 decyzjami Starosty Nidzickiego wydano 10 koncesji na pobór kruszywa naturalnego.

W zakresie zrównoważonego wykorzystania materii, wody, energii szczególną uwagę zwrócono na termomodernizację budynków użyteczności publicznej. W okresie sprawozdawczym przeprowadzono m. in. termomodernizację budynku świetlicy wiejskiej w Szczepkowie Borowym i Nowej Wsi Wielkiej, Gminnego Ośrodka Kultury w Janowie, wymieniano stolarki okienne, wykonano remonty budynków.

W okresie sprawozdawczym nastąpiła również częściowa zmiana wykorzystywanych źródeł energii ze źródeł tradycyjnych na odnawialne źródła energii. W zakresie tym mieszkańcy zgłaszali instalacje paneli słonecznych oraz gruntowych wymienników ciepła, a Starosta Nidzicki wydał 1 decyzję w sprawie pozwolenia na budowę 16 elektrowni wiatrowych zlokalizowanych na terenie gminy Kozłowo wraz z towarzyszącą infrastrukturą.

W zakresie poprawy jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego skupiono się głównie na rozwoju gospodarki wodno-ściekowej, gospodarce odpadami, eliminacji

materiałów azbestowych ze środowiska oraz rozbudowie i modernizacji dróg. W latach 2014-2015 przybyło 13517,5 mb sieci wodociągowej, zgłoszono 92 zmiany pokryć dachowych z eternitu na inny materiał.

W dziedzinie gospodarowania odpadami w okresie sprawozdawczym obowiązki związane z gospodarką odpadami na terenie gmin powiatu sprawował Ekologiczny Związek Gmin Działdowszczyzna. Starosta Nidzicki w zakresie gospodarowania odpadami w okresie sprawozdawczym udzielił, w drodze decyzji: 4 zezwoleń na transport odpadów, 12 zezwoleń na przetwarzanie odpadów, 4 zezwoleń na zbieranie odpadów i 2 pozwoleń na wytwarzanie odpadów podmiotom prowadzącym swoją działalność na terenie naszego powiatu.

W 2011 roku na zlecenie Starosty Nidzickiego firma „HYDROS” Jacek Sawicki i Joanna Sawicka s.c. z siedzibą w Białymstoku sporządziła „Program oczyszczania Powiatu Nidzickiego z Azbestu na lata 2011- 2032”. Ww. opracowanie obejmowało swoim zasięgiem wszystkie gminy powiatu i zawierało inwentaryzacje materiałów azbestowych w poszczególnych miejscowościach. Przygotowane opracowania przekazane zostały wójtom i burmistrzowi. W związku z koniecznością systematycznego eliminowania materiałów azbestowych ze środowiska w okresie sprawozdawczym wszystkie gminy powiatu podjęły odpowiednio uchwały w sprawie przyjęcia „Programu usuwania azbestu i materiałów zawierających azbest na lata 2011-2032”. Z uwagi na powyższe każda z gmin należących do powiatu nidzickiego przystąpiła do pozyskiwania środków z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie, czy też Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie na dofinansowanie usuwania wyrobów zawierających azbest.

Jeśli chodzi o drogi położone na terenie powiatu nidzickiego to są one sukcesywnie remontowane, przebudowywane i rozbudowywane.

W zakresie ochrony klimatu trzeba zwrócić uwagę, że na terenie województwa warmińsko-mazurskiego dominuje emisja komunalna niska. W okresie sprawozdawczym Starosta Nidzicki udzielił 5 pozwoleń na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza.

W ramach edukacji ekologicznej w szkołach powiatu nidzickiego organizowane były liczne konkursy promujące wiedzę na temat środowiska naturalnego, których celem była popularyzacja zachowań proekologicznych wśród najmłodszych mieszkańców powiatu. Ponadto corocznie dzieci i młodzież powiatu brała czynny udział m.in. w akcji „Sprzątanie świata” i „Chrońmy kasztanowce”. Realizowane formy działań miały na celu upowszechnianie wiedzy o przyrodzie, podnoszenie poziomu świadomości ekologicznej, rozwijanie wrażliwości, propagowanie konkretnych zachowań korzystnych dla środowiska naturalnego.

W okresie sprawozdawczym w zakresie monitoringu środowiska na terenie powiatu nidzickiego przeprowadzonych zostało wiele analiz, które dotyczyły różnych elementów środowiska przyrodniczego. Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Olsztynie przeprowadził ocenę stanu ekologicznego: jezior Kownatki i Omulew, gleb oraz powietrza (dwutlenek azotu, dwutlenek siarki, pył PM10, metale ciężkie w pyle PM10, pył PM2,5, benzen, bezno(α)piren). Inspekcja Ochrony Środowiska swoje badania, analizy i oceny stanu środowiska publikuje corocznie w „Raportcie o stanie środowiska województwa warmińsko-mazurskiego”.

Program ochrony środowiska ma za zadanie pomóc w rozwiązywaniu istniejących problemów, a także przeciwdziałać zagrożeniom, które mogą pojawić się w przyszłości. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Nidzickiego na lata 2010-2013 z perspektywą na lata 2014-2017 jest zarówno długoterminowym planem strategicznym do roku 2017, jak też planem wdrożeniowym na lata 2010-2013. Realizacja zadań w latach 2014-2015 wynikających z poszczególnych obszarów tematycznych ww. programu, daje podstawy do osiągnięcia przyjętych celów i priorytetowych kierunków działań, zgodnych z polityką Województwa Warmińsko-Mazurskiego, co gwarantuje zrównoważony rozwój gmin- obecnie jak i w perspektywie wieloletniej.

Zgodnie z przeprowadzoną analizą należy stwierdzić, że zadania realizowane w latach 2014-2015 wynikające z Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Nidzickiego były w miarę posiadanych środków budżetowych sukcesywnie realizowane przez Powiat Nidzicki i w znacznej mierze przyczyniły się do poprawy warunków środowiskowych na terenie powiatu.

Należy jednak podkreślić, że bardzo ważne jest również podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców, gdyż droga do racjonalnego gospodarowania środowiskiem i jego zasobami naturalnymi prowadzi przede wszystkim przez naszą świadomość ekologiczną. Dlatego też należy kontynuować wymienione zadania, a także podejmować kolejne, mające na celu kształtowanie postaw proekologicznych.

Spis tabel:

Tab. 1. Rozbudowa sieci wodociągowej na przełomie lat 2014-2015 na terenie powiatu nidzickiego.

Tab. 2. Zgłoszenia budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na przełomie lat 2014-2015 na terenie powiatu nidzickiego.

Tab. 3. Ilości poszczególnych rodzajów odpadów powstających na terenie gmin powiatu nidzickiego.

Tab. 4. Zgłoszenia zmiany pokryć dachowych w latach 2014-2015 na terenie powiatu nidzickiego.

Tab. 5. Formy edukacji leśnej zrealizowane przez Nadleśnictwo Nidzica.

Tab. 6. Procentowy udział poszczególnych rodzajów gleb na terenie powiatu nidzickiego.

Spis rysunków:

Rys. 1. Mapa powiatu nidzickiego (źródło: <http://www.powiatnidzicki.pl/>)

Spis załączników:

Zał. Nr 1. Rozliczenie zadań inwestycyjnych zrealizowanych w latach 2014-2015 przez Powiatowy Zarząd Dróg w Nidzicy.

PRZEWODNICZĄCA RADY
Elżbieta Góralka

ROZLICZENIE ZADAŃ INWESTYCYJNYCH ZREALIZOWANYCH W LATACH 2014-2015

„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU NIDZICKIEGO NA LATA 2010-2013” z perspektywą na lata 2014-2017”

Lp.	Nazwa zadania inwestycyjnego i okres realizacji (w latach)	Łączne koszty finansowe (zł)	Rok budżetowy 2014	Wydanki zł.				Termin zakończenia inwestycji	
				Dochody własne j.s.t.	Kredyty i pożyczki	Źródła finansowania			Środki wymienione w art.5 ust.2.1 pkt2
						Środki pochodzące z innych źródeł	A. - B. - C. -		
1.	Remont chodnika w ciągu drogi powiatowej Nr 1264N Leszcz- Jankowice- Rączki-Moczysko w m Łyna okres realizacji 2014r.	27 414,92	27 414,92	13 707,46	-	A. - B. -13 707,46 C. -	-	zakończona w 2014r.	
2.	Przebudowa dróg powiatowych nr 1587N Szkotowo-Rogóż-Kozłówko-Sarnowo nr 1548N dr nr 1587N Krokowo-Napierki nr 1904N Kłęczkowo-Napierki w m.Sarnowo opracowanie projektu budowlanego okres realizacji 2014	47 970,00	47 970,00	23 985,00	-	A. - B. 23 985,00 C. -	-	W toku	

Lp.	Nazwa zadania inwestycyjnego i okres realizacji (w latach)	Łączne koszty finansowe (zł)	Rok budżetowy 2015	Wydatki zł.				Termin zakończenia inwestycji	
				Dochody własne j.s.t.	Kredyty i pożyczki	Źródła finansowania			Środki wymienione w art.5 ust.2.1 pkt2
						Środki pochodzące z innych źródeł	Środki		
1.	Przebudowa dróg powiatowych nr 1587N Szkotowo-Rogóż-Kozłówko-Sarnowo nr 1548N dr nr 1587N Krokowo-Napierki nr 1904N Kłęczkowo-Napierki w m.Sarnowo wraz z opracowaniem projektu budowlanego okres realizacji 2014-2015	951 448,65	903 478,65	224 941,57	-	A-449 883,00 B-228 654,08 C.-	-	Zakończona w 2015r.	

- A. – NPPDL- Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych;
 B. – Środki pochodzące z budżetu Gmin ;
 C. – RPO- Regionalny Program Operacyjny

Sporządził: Kierownik Działu Technicznego

M. Kowalska
 upr. inż. budowlana
 inż. w zakresie dróg, mostów
 Nadzica 03.02.2017/6/94/01

